

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Svmma, Sive Avrea Armilla Bartholomæi Fvmi Placentini,
ordinis Prædicatorum, ac hæreticæ prauitatis Inquisitoris**

Fumo, Bartolomeo

Antverpiae, 1570

Exemptio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30427

multum tardantes, siue ex auaritia, siue negligentia, mortaliter peccant: quia debent excommunicari, agunt enim & contra iustitiam, non exequentes prout debent, & contra charitatem proximi, potentes eum liberare de peccatis, & non liberantes, cum tamen teneantur. Secus quando ex causa rationabili tardant, videlicet, ut melius vendat res, & sic copiosiores elemosinas faciant, vel quando pro modico tempore tardant: quia parum, pro nihilo computatur. In his prudens executor bene examinet, ut considerata temporis dilatione, & conditione personarum, quae creditur citius vel tardius liberanda, & elemosinarum augmento, faciat quod defuncto expedire videbitur magis.

EXEMPTIO.

EXEMPTI dicuntur, qui ordinarij iurisdictioni non subfunt, ut expresse dicit gloss. in ca. quod translationem de privilegio. & hoc de comuni exemptione. & per solum Papam fit exemptio, secundum gloss. in capitulo. de privilegio. libro. 6. quae diuersimode fieri potest. capitulum cum capella. de privilegio. Quomodo autem fiat exemptio, vel ratione loci, vel personarum, & huiusmodi, vide Panormitanum in capitulum tuarum. de privilegio. Alia est exemptio specialis, ut fratrum praedicatorum, & multorum aliorum, in quibus ordinarij nullam superioritatem habent. ut patet in privilegio Sixti III. Regimini, & c. ubi dicitur. Et ne praetextu constitutionis Innocentii III. praedecessor nostri. Volentes, & c. locorum diocesanorum, & aliorum ordinarij, in personas, & loca fratrum praedictorum contra Gregorij praedecessor nostri ordinationem sibi quancumque iurisdictionem, & superioritatem vendicare praesumant, districte iudis inhibemus, ne quispiam absque sedis Apostolice commissione, & auctoritate, in personas, domos, & loca dicti ordinis praedicatorum, utpote prorsus exempta, aliquam excommunicationis, suspensionis, & interdicti sententiam, specialiter vel generaliter, quo-

modolibet promulgare, aut in personas, domos, vel loca huiusmodi aliquam praeminentiam, superioritatem, & iurisdictionem quomodolibet exercere praesumat, etiam ratione contrafactus, vel delicti, seu rei, de qua contra ipsos ageretur, ubicumque, in iurisdictione contrafactus, committatur delictum, & res ipsa consistat. Decernimus quoque ex nunc, quolibet excommunicationis, suspensionis, & interdicti sententias, & quoscumque processus, qualescunque sententias generales, vel speciales continentes, quos, vel quas promulgari, vel haberi, & omnia quae contra fratres, domos, vel loca dicti ordinis quomodolibet fieri contigerit, etiam eorum exemptione, utpote notoria non aliter allegata, nullius roboris, vel momenti esse, & pro infectis haberi debere, & c. Unde patet, quod nec etiam legati habent superioritatem in his. Notandum quod si fratres huiusmodi citentur ab ordinario, non tenentur comparere, etiam ad allegandum privilegium suum, ut dicit Panormitanus in capitulo. cum ordinem. de re scriptis. quia iam notorie sunt exempti, & dudum tolerati in privilegio exemptionis. Ideo citati non tenentur comparere etiam ad allegandum eorum privilegium. & hoc notandum, quia multi iudices decipiuntur.

Si privilegium non est notorium, & tales privilegiati non sunt diu tolerati in tali privilegio, si antequam ordinarius ferat sententiam excommunicationis contra eos, allegant privilegium, quod iudici est notum, credit Rich. 4. sen. dist. 18. q. 5. a. 5. hanc sententiam non tenere, ar. in c. si duobus, in text. & in gloss. de appellat. Securius tamen esset, si non potest probare hoc iudici esse notum, comparere & ostendere privilegium, quod si non est notum iudici, & petit sibi ostendi, tenentur secundum formam capitulum personarum de privilegio. in 6. Si autem non petit, secus est: quia non tenebit sententia, si ante illam fuit allegatum privilegium. Quod si non allegatur privilegium, nec est notorium neque

neque notum iudici, neque diu toleratum, tunc tenebit sententia: argum. in dict. ca. si duobus. nisi in dict. priuilegio esset clausula irritans sententias latus: quia tunc non teneret secundum Richar. supra.

3 **EXEMPTA** ecclesia, intelliguntur exempti, & monachi, vel canonici, vel conuersi, & perpetuo oblati: non autem presbyter, quia parochianorum curam habet, quod ad ea, quae ad ipsam curam pertinent, nec parochiani.

4 **S**i eximantur canonici alicuius ecclesiae, non propter hoc clerici sunt exempti, sed bene contra. cap. per exemptionem. de priuilegiis. li. 6. nec propter hoc ipsa ecclesia exempta est, ut ibi. Ex hoc habes, quod nomine canonico rum, non veniunt clerici, sed bene conuersi.

5 **P**er monasterium exemptum, intelligitur etiam cimiterium, domus monasterij, orti, prata, area, quae sunt iuxta monasterium, seu ecclesiarum. argumen. cap. necessarium. 12. quaest. 1. & cap. nulla.

6 **P**endent lite priuilegij super eius valitudine, vel concessione, non debet quis priuari, vel interdici vsu possessionis secundum Panormita. in c. 1. ut lite pendente. etiam quod possideat contra ius commune, non est turbatus, secundum Gemina. in capit. cum personae. de priuilegiis. li. 6. dum modo adsit aliqua probatio etiam non sufficiens.

7 **EXEMPTVS** litigans coram ordinario, & non allegans exemptionem, non propter hoc perdit causam, secundum Panormita. in capit. 1. de sententia. & re iudicata. nec tenet sententia, nec taciturnitas obstat: quia etiam si voluisset, poterat in eum non consentire, ut in iudicem. c. cum tempore. de arbitrio.

8 **EXEMPTVS** non potest renuntiare exemptioni, quia tangitur nedum fauor exempti, sed etiam superioris, qui eum eximit: secundum Panormita. in dict. capitulo. cum tempore. Intellige de priuilegio iuris communis: quia priuilegio speciali potest quis renun-

tiare: secundum Alberic. in lib. si quis in distribuendo. C. de Episcopo. & clericis. maxime quando ipse in petrauit, non autem quando superior motu proprio eximit, in quo locum habet prima opinio. Si in verb. exemptio. §. 10. dicit, quod non potest simpliciter, licet in aliquo casu: quia exemptio fit gratia exempti, & exemptoris. Dic ergo, quod quando est solum in praedictum exempti, potest, non autem si sit etiam in praedictum superioris. Vide Panormita. in cap. significasti. de foro compe. & Si in verb. absolutio. §. 2.

9 **EXEMPTVS** non potest absolui ab excommunicatione, Episcopo reuera in canone, ab Episcopo secundum Io. And. in regula, scienti. & Panormita. in dict. ca. significasti. quia non est suae iurisdictionis, & sine licentia Papae, non potest se ei submittere, ratione su praedicta. Nec obstat. cap. rehgioso. de sententia excom. quia ibi loquitur de non exemptis, quos ante non poterat absolueri propter capit. cum illorum. de sententia excom. Si enim de exemptis intellexisset, dixisset sicut dixit in clement. ex eod. de sententia excom. Et hoc verum, licet Fe. conf. 14. & Io. de Lign. oppositum teneat, sequentes iura antiqua. Ista autem sequuntur noua.

10 **EXEMPTI**, oratoria, vel capellas, in locis non exemptis non possunt edificare, nec in sic constructis celebrare, vel celebrari facere, sine licentia diocesani loci, in ca. autoritate. de priuilegiis. in 6. nisi habeant à Papa, vel in oratorijs priuatis hoc faciant, secundum gloss. ibi. Vide benedict. ca. autoritate. Cum licentia tamen Episcopi, vel eius, qui illius loci curam habet, possunt celebrare.

11 **S**i Papa dedit priuilegium alicui monasterio, quod non teneatur soluere decimas quascunque, etiam si in literis eius diceretur, quod tam exempti, quam non exempti soluant, nisi de hoc indulto fiat specialis mentio de verbo ad verbum, deinde Papa concedit legato, ut possit decimas exi-

gere tam ab exemptis, quam a non exemptis, non obstantibus privilegijs quibuscunque, etiam si talia essent, de quibus specialis mentio fieri deberet de verbo ad verbum, quæ voluit in istis literis pro incertis haberi, & expressis, constat per has literas privilegium revocari: quia satis apparet de intentione Papæ volentis revocare. Aliiter dicendo, Papæ potestas minuetur: quia cum omnium memoriam habere non possit, omnia revocare non posset, quod est dicere absurdum, secundum Fed. in consi. 46. licet alias contrarium tenuisset, ut dicit Pa. in c. cum instantia, de sensib. Valet etiam hoc pro ultima voluntate cognoscenda testatoris, ut not. Car. in cle. 1. de sepult. ut si testator dicit, non obstante quocunque alio testamento, etiam si in eo sint verba derogatoria, talis expressio dicitur specialis, & sufficit ad revocandum secundum Cardi. ubi supra.

EXEQUIÆ.

EXEQUIÆ mortuorum pompaticæ, potius sunt solatiū viuorum, quam subleuatio mortuorum: secundum Th. 4. sen. d. 45. q. 3. & in ca. animæ. 13. q. 2.

² An statuentes circa exequias mortuorum, ut quod non deferentur nisi tot cruces, dentur tot candelæ, & tanti ponderis, vocenter tantum tot clerici, & huiusmodi, incurrant excommunicationem latam contra statuentes contra libertatem ecclesiasticam? propter capit. fin. de re. eccle. non alien. Respondeo, quod variæ sunt doctæ. sent. Cai. in ver. excommunicatio, contra offendentes ecclesiasticam libertatem, dicit, quod aliqua sunt, quæ ex sua natura sunt contra ecclesiasticam libertatem, siue quis intendat ire contra libertatē huiusmodi, siue non, ut statuere, quod non solvantur decimæ clericis, vel eleemosynæ, vel statuere quod solvant gabellas, & huiusmodi, & sic statuere est prohibitorium. Aliqua ex se non sunt contra libertatem huiusmodi, sed accedens, & statuere de huiusmodi non est prohi-

bitum. Et quia sumptuosa sepulchra multitudo luminarium, crucium, varietas religionum, & huiusmodi, per se ad pompā temporalem pertinent, quamvis per accidens, vel ex intentione videantur esse contra libertatem ecclesiæ, ideo moderari hæc ad publicam potestatem pertinet, nec sunt tales statuentes excommunicati, quamvis ista moderatio clericis sit nociva, subtractiva eleemosynarum, & diminutiva cultus diuini. Panorm. verò in dicto capitul. si dicit, quod circa concernentia cultum diuinum, & refrigerium animæ defuncti, non valent statuta laicorum: quia illa propriè annexa sunt iuri spirituali, & ita generaliter intelligitur tex. dict. c. fin. & specificando valent de pannis nigris passim non utendis: quia de mortuis non est multum dolendū, &c. Anto. quoque disertus Siculus in suo repertorio sic dicit, Statutum non possunt facere laici super mortuarijs: quia illa annexa sunt iuri spirituali. Nam de annexis idem est iudicium. capi. quāto. de iudic. Neque circa contingentia cultum diuinum, vel refrigerium animæ defuncti statutum valet laicorum. Facit capitulum quām prosperum. 13. quol. secunda. Circa concernentia pompas, & cætera, valet. Ioā. de Imol. in dicto capitul. final. idem sentit, & Dominus Petr. de monte ibi dicens, quod non valeat statutum civitatis disponens, quod circa funus non debeant portari nisi tot luminaria, seu dupleria, vel debeant indui de nigro nisi tot, vel non debeant invitari nisi tot clerici. hæc ille. Hoc videtur tenere Pet. de Palu. & Thom. 4. sentent. distinct. 18. quæstio. 3. argu. 1. ubi dicit, videtur esse contra ecclesiasticam libertatem, quod rustici statuerunt, quod nullus offerat nisi in magnis festis, aut nisi tantum aut quod super mortuum non sit nisi talis pannus, vel tot cerei, & huiusmodi: quia liberæ ecclesiæ est habere libras oblationes. Hæc ille. In repertorio dict. Pet. de Monte, Episcopi Brixii, in verbo, statutum, sic refert, An valeat statu-